

O pasado 15 de marzo houbo un xuntanza no Monte Cambeiro na que celebramos o que os da asociación Boca de Sapo acertou en chamar “O Parlamento das cousas”. Cada quen falou da súa visión do monte, da situación de abandono, de como se podía ir recuperando, da deseucaliptización e recuperación das especies autóctonas, etc.

Eu falei da basoira de Daniel o municipal barrendeiro e xardiñeiro durante moitos anos do Concello de Corcubión. Daniel barría as rúas de Corcubión con unha basoira feita de xestas ou de polas de xilbardeiro amarradas a un barrote que se collían no monte Xaldón. Había un sitio entre Vistalegre e o Xaldón no que había moitas xilbardeiras. Son uns arbustos con unha folla pequena e moi dura parecida á dos acibros (Os bosques de acibros chámanse saldóns).

Houbo un pequeno debate sobre si o nome do lugar da xuntanza era Monte Cambeiro ou outro que dixo Rafael. Parece ser que a ese monte levaba as vacas un labrego de Corcubión chamado Cambeiro e por eso quedoulle o seu nome a ese terreo.

Todos os terreos teñen un nome. Paso a presentarvos algúns dos MONTES, PRADOS E FINCAS DE CORCUBIÓN:

O XALDÓN, VISTALEGRE, FONTEVILAR, OS CARBALLOS, AS LAXES, ARCHILOS, O CAPITAN, AMARELLE (Nome dunha flor), MONTE DO IGLESARIO SAN ANDRÉS (Antigua parroquia de Corcubión), ALTO DOS PETONS, CAMPO DE SAN ROQUE, O POMBAL, CAMPO DO LOBO, DEVEZA DO BALADO, TRAS DA AGRA, BAIXO DO CASTRO, POMBEIRA, AS LAXIÑAS, FONTE SALGUEIRA, OS MORANSONS, PRADO MARAJATO, PORTELA MARAJATA, HORTA DA FONTE, SANTES, PRADO DE MIRA, , PRADO DO MONTE, ESTIVADA NOVA, ALTO DA VELA, PRADO DA CRUS, CARABIÑA, COTROS, MONTE CAMBEIRO, FONTESECA, O CASTRO, FIGUEIRAS, QUINTANS, CANLE MARTÍN, ABELLEIRA

Igual que as rúas dos concellos teñen un nome, incluso os camiños teñen un nome: Camiño das Laxes, Camiño do Carro, Camiño das vacas, Camiño da Pallagheira. Camiño da Pía, Camiño da Fonte. Incluso o Camiño Sacramental (usado antiguamente para os enterros na parroquia de San Pedro).

TRES XEITOS DE VIVIR DA TERRA:

1.- AS SIAREIRAS:

Ademáis dos agricultores había unha xente que se chamaba para sembrar ou recoller os terreos. Chamábanse siareiras. As siareiras eran as mulleres que habitualmente se chamaban para axudar a sachar as hortas ou recoller as colleitas. Case sempre se chamaban as mesmas. En Corcubión había sobre media ducia de mulleres que se dedicaban a estas labores. Pagábase por xornada traballada ou media xornada. A metade da xornada tocaba descanso

e tomábase “a parva” que normalmente consistía nunha pandeireta de sardiñas en lata acompañadas de galletas de coco e “mesclado” (Xerez e anis 50/50). Siareiras tamén eran as leiteiras que levaban o leite pola casas. Cada casa tiña a súa propia siareira. Agora chámase siareiro tamén aos aficionados que van ao campo a acudir polo seu equipo.

2.- ANDAR ÁS PIÑAS. “OS LELOS”:

Sobre a familia dos Lelos xa escribin esto fai anos:

Un recordo especial meréceme unha familia que vivía na pobreza máis severa. Chamábamoslle **“Os Lelos”**. Andaban ás piñas ao monte e iban a vendelas polas casas.

Lelo, que era o maior era un pillo de coidado. As piñas contábanse por centos. Contaba de catro en catro (dúas en cada man) en presenza do comprador. Cando as mans iban do saco para a pila tiña que ensinarlle as catro piñas. Pero, as veces, ao volver as mans da pila para o saco, o artista volvía con unha piña, collía tres e ensináballe as catro ao comprador. Cando chegaba ao cento de piñas contadas volvía a cara para ó observador e poñíalle unha sonrisa de pillo como decindo “Non te enteras de nada”.

Os Lelos tiñan unha irman que se chamaba Sebastiana. Foi a primeira rapaza que vin andar de pantalóns. Andaba con un buzo de mahón de peto e tirantes. Case sempre os tirantes amarrados á cintura. Claro que para ir ás piñas non iba ir de falda e calcetíns. Esta familia marchou para Coruña fai moitos anos e xa non os volvíñ a ver.

3. OS AVOGADOS:

Alguén pode pensar que os avogados non teñen ningunha relación co campo. Pois sí que tiñan moita relación co campo.

Os avogados tiñan propiedades nos montes ou fincas en moitos sitios diferentes. Alguns pleitos, cando o paisano non tiña cartos para pagar a minuta do avogado, pagaba en especie. Liquidaba a débeda con un terreo da súa propiedade a favor do avogado. Deste xeito os avogados facíanse con moitas propiedades dos labregos.

Miña nai traballaba unha horta que lle tiña arrendada a un avogado chamado Lastres. Aquele avogado tiña fincas por todos os pobos da Costa da Morte. Era moi famoso este dito do avogado Lastres: *“Eu non perdín ningún pleito... cobreinos todos”*. Claro que os cobraba, en metálico ou en especie.

Fai anos decíame unha avogada laboralista da Coruña: *"Antes os despachos dos avogados arrecendían a zocos de paisanos que iban a suas consultas por un conflito por un linde co viciño, case sempre por temas de marcos das fincas ou por un tema de reparto das terras da herencia. Hoxe nos despachos dos avogados están os despedidos das empresas, as divorciadas polo tema da custodia dos fillos ou a pensión por alimentos e sobre todo as mulleres de moinantes. Resulta que aos moinantes sacáronnos das casetas do tiro das festas, da churrería, das chalanas, dos hinchables ou de buscar chatarra e metéronnos na droga e no cárcere. E súas mulleres nos despachos dos avogados para que os saquen do cárcere"*.

Heche o que hai.